

Jongeren lijden onder verwachting van succes

Dat zo veel jongeren arbeidsongeschikt zijn door psychische klachten, komt door de 'droomwereld' van maakbaar succes waarin zij opgroeien, meent Karst Tjoelker.

Maar liefst 85 procent van de 72.000 arbeidsongeschikte jongeren onder de 25 jaar zit thuis vanwege psychische problematiek, zo maakte het Centraal Bureau voor de Statistiek onlangs bekend. Schokkende cijfers.

Dat de 'generatie Y' gevoelig lijkt te zijn voor stress was al duidelijk. Vorig jaar waren stressklachten de voornaamste oorzaak van langdurig verzuim onder jongeren tot 25 jaar; binnen de categorie van 25 tot 34 jaar was het psychisch verzuim bijna de helft van het totaal. Zelfs scholieren gaan gebukt onder stress: uit onderzoek van 'EenVandaag' bleek vorig jaar dat 60 procent van de jongeren wekelijks minstens één keer stress heeft over school of studie.

Volgens psycholoog Jan Derksen bezwijkt deze generatie onder druk, omdat ze onvoldoende draagkracht heeft ontwikkeld. De opvoeding speelt daarbij een grote rol – ouders zijn te lief en te makkelijk. Gepamperde kinderen groeien op als kwetsbare jongvolwassenen, die bij het minste of geringste verkrampen. Het resultaat is volgens hem dat een groeiende groep jongeren zich uitgeteld verschuilt in een arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Eeuwenoud liedje

Het afwijzen van de mentaliteit van een jongere generatie is een stuip-trekking die stevast opduikt bij dit soort cijfers. Derksens reactie is typisch voor een eeuwenoud liedje: de jeugd ontspoot, is zwak, neemt geen verantwoordelijkheid, ouders moeten beter hun best doen en de gevolgen zullen groot zijn.

Maar Derksen gaat voorbij aan twee zaken. Zijn collega Paul Verhaeghe liet in zijn boek 'Identiteit' zien dat de invloed van opvoeding tegenwoordig beperkt is: vooral sociale

Studenten kijken op hun telefoons. 'Sociale media verkondigen de boodschap van maakbaar succes.' FOTO FLIP FRANSSSEN, HH

media zorgen ervoor dat de grens tussen de binnen- en buitenwereld grotendeels verdwenen is. De buitenwereld speelt een steeds dominantere rol en heeft grote invloed op de vorming van een weerbare identiteit. En die buitenwereld draagt al enige tijd een specifieke norm uit, die als volgt luidt: succes is maakbaar en een persoonlijke verantwoordelijkheid. Falen ook, dus als je berooid in de lappenmand belandt, is dat je eigen schuld. Dat is de 'droomwereld' waarin jongeren nu opgroeien.

In dat licht is het misschien ook niet zo vreemd dat de huidige jonge generatie narcistisch en competitief

is ingesteld. Media en sociale media doen niks anders dan de heugelijke boodschap van maakbaar succes verkondigen.

Duizelingwekkend

Jan Derksen doet het voorkomen alsof jongeren die keuze zelf maken, maar hun gedrag en houding zijn ingegeven door de duizelingwekkende hoeveelheid informatie die ze elke dag te verteren krijgen.

Het accent op de eigen verantwoordelijkheid maakt de eis om hulp en medicatie ook begrijpelijker. Jongeren die niet mee kunnen komen zijn immers ziek, want ze slagen niet.

Wat is er dan fijner om een psychomedisch label opgeplakt te krijgen dat laat zien dat het eigenlijk jouw schuld niet is?

Dat de gevolgen van de groei aan arbeidsongeschikten groot kunnen zijn, behoeft geen discussie. Dat opvoeding een cruciale rol speelt, is ook duidelijk. Maar de wereld daarbuiten is steeds belangrijker geworden en die buitenwereld dicteert een ritme waarop steeds meer jongeren kennelijk niet kunnen marcheren. Het gaat hier niet om een mentaliteitskwestie, maar een maatschappelijke kwestie. Laten we de discussie dan ook op dat niveau voeren.

Karst Tjoelker
sociaal-psycholoog

commentaar

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteuren.

Westen moet zich voorbereiden op aanhoudende invloed van IS

Het lukt nog niet om de beweging echt hard te treffen

Twee jaar geleden was Islamitische Staat (IS) slechts een van de kleinere radicale splinters die de strijd aanbonden met het regime van de Syrische president Bashar Assad. Een beweging in opkomst, zeker, maar nauwelijks echt serieus genomen. Inmiddels beheerst de beweging grote delen van Irak en Syrië en trekt ze geradicaliseerde jongeren aan uit heel Europa en Noord-Afrika. De inname van het Iraakse Ramadi en het Syrische Palmyra heeft haar macht vergroot. Voor burgers in Irak en Syrië is dit een drama. Tienduizenden zijn de nieuw veroverde gebieden ontvlucht, de achterblijvers moe-

ten vrezan voor de radicaal-islamitische terreur. In beide landen wordt vermoedelijk onherstelbare schade aangericht aan pre-islamitisch historisch erfgoed. Er zijn verklaringen voor het succes van IS. De strijders vechten met doodsverachting en zijn bereid te sterven, ook bij zelfmoordaanlagen, in de overtuiging daarna het paradijs te betreden. Ze hebben de beschikking gekregen over steeds meer olie-inkomsten en wapens, waaronder zware wapens die zijn buitgemaakt op het Syrische en het Iraakse leger. De strijdkrachten van die landen falen, in Irak door slechte opleiding en in Syrië door de gevolgen van drie jaar burgeroorlog en het ont-

breken van steun door de omstrede status van dictator Assad. Luchtaanvallen, zoals uitgevoerd door de internationale coalitie, zijn in een slag met dit soort strijdgroepen nooit beslissend. Betere grondtroepen zijn er wel, vooral in Irak. Maar de Koerden kunnen IS hoogstens tegenhouden, hen zwaar bewapenen is voor de Iraakse regering vanwege mogelijke separatisme onacceptabel. Rond Bagdad zelf staan beter getrainde sjiiitische milities, maar hen een tegenoffensief laten uitvoeren in soennitische gebieden onder controle van IS garandeert nieuwe sektarische strijd. En de inzet van westerse grondtroepen is voorlopig geen optie. Daarvoor

is geen draagvlak na de eerdere oorlogen in Afghanistan en Irak. Almachtig is IS niet, soms is er terreinverlies of sneuvelt een leider bij een bombardement of een commando-actie. Ook is het sterk de vraag of ze in een groter gebied het bestuur zo kunnen inrichten dat de bevolking niet in opstand komt. Maar het lukt nog niet de beweging echt hard te treffen. Zo dreigt een patstelling, waarbij IS in het hart van het Midden-Oosten een aanhoudende bron blijft van extremisme en instabiliteit, met invloed tot in Europa en elders. Een uiterst zorgelijk perspectief, een waarop Nederland en de rest van het Westen zich moeten voorbereiden.